

Ministerstwo Edukacji Narodowej

Departament Współpracy z Samorządem Terytorialnym

DWST-WSST.318.188.2025.AJ

Warszawa, 28 marca 2025 r.

Pan

Jacek Brygman

Przewodniczący Konwentu

Wójtów Gmin Wiejskich

Województwa Kujawsko-Pomorskiego

Szanowny Panie Przewodniczący,

w odpowiedzi na stanowisko nr 3/2025 Konwentu Wójtów Gmin Wiejskich Województwa Kujawsko-Pomorskiego z 27 lutego br., w sprawie finansowania zadań oświatowych, uprzejmie informuję.

Z dniem 25 października 2024 r. weszła w życie ustawa z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, zastępująca ustawę z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Ustawa ta zmieniła obecny systemu finansowania jednostek samorządu terytorialnego i wprowadziła do porządku prawnego regulacje, zapewniające stabilny system finansowania JST oraz spowodowała zwiększenie dochodów JST w sposób systemowy.

W ustawie wprowadzono algorytm ustalający poziom dochodów poszczególnych JST zależny od typu samorządu. Poziom dochodów jest ustalany na odpowiednio wysokim poziomie umożliwiającym realizację zadań własnych danej jednostki samorządu.

Nowy system zakłada, że samorządy będą finansowane głównie dochodami podatkowymi. Subwencje z budżetu państwa mają mieć charakter jedynie uzupełniający. Reforma zakłada zwiększanie dochodów jednostek samorządu terytorialnego w sposób przewidywalny, zamiast doraźnego wsparcia finansowego. W nowym systemie każdy samorząd ma zagwarantowane wyższe dochody niż w roku poprzednim.

Należy zauważyć, że łączny skutek finansowy wynikający z ustawy był dla JST pozytywny i oznaczał zwiększenie ich dochodów o 24,8 mld zł w roku 2025 w stosunku do obowiązującego systemu a w perspektywie najbliższej dekady szacowano, że dochody JST wzrosną o ponad 345 mld zł.

System finansowania oświaty jest integralną częścią rozwiązań uwzględnionych w nowej ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. W zakresie finansowania zadań oświatowych ustawa przewidziała, że dla samorządów od 2025 roku będą naliczane kwoty potrzeb oświatowych zamiast wcześniej naliczanych środków w ramach subwencji oświatowej i tzw. dotacji przedszkolnej.

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 1572), Ministerstwo Edukacji Narodowej wydało

rozporządzenie w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025¹.

Należy zauważyć, że finansowanie określone w rozporządzeniu sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych określa pewien sposób naliczenia środków, który determinuje wysokość kwot potrzeb oświatowych dla poszczególnych jednostek samorządu terytorialnego. Natomiast same kwoty potrzeb oświatowych są elementem kalkulacyjnym brany pod uwagę w kształtowaniu poziomu dochodów JST w danym roku budżetowym oraz w odróżnieniu od subwencji oświatowej nie są częścią budżetu państwa.

Ministerstwo Edukacji Narodowej jest świadome potrzeby zwiększania nakładów na oświatę. Nie mniej jednak wysokość łącznej kwoty potrzeb oświatowych jest determinowana przepisami nowej ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego. Zgodnie z art. 26 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego potrzeby oświatowe wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty potrzeb oświatowych, nie mniejszej niż ustalona w roku poprzedzającym rok budżetowy, skorygowanej w związku ze zmianą realizowanych zadań oświatowych.

Łączna kwota potrzeb oświatowych w 2025 r. wynosi 102,7 mld zł i jest ona wyższa w stosunku do sumy kwot części oświatowej subwencji ogólnej zaplanowanej w ustawie budżetowej na rok 2024 i kwoty dotacji celowej na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego w roku 2024 (razem 92,2 mld zł) o 10,5 mld zł, tj. o 11,4%. W kwocie tej uwzględniono także środki związane z podwyżkami średnich wynagrodzeń nauczycieli o 4,1%. Dodatkowo w ustawie budżetowej na 2025 rok (rezerwa celowa poz. 36 pn. uzupełnienie środków subwencji ogólnej dla JST), zaplanowano kwotę 1 mld zł na pokrycie skutków wynikających ze zwiększenia wskaźnika wzrostu średnich wynagrodzeń nauczycieli z poziomu 4,1% do 5,0%.

Zmianą wprowadzoną do nowego systemu jest mechanizm ponownego przeliczenia potrzeb oświatowych. W celu systemowego rozwiązania problemu tzw. wzrostu zadań szkolnych w nowej ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego przewidziano – w zakresie potrzeb oświatowych – w terminie do 30 czerwca 2026 r. ponowne przeliczenie kwoty potrzeb finansowych dla JST za rok bazowy. Po czym Minister Edukacji przekaze Ministrowi Finansów, w terminie do 15 lipca 2026 r., informację o wynikach tych obliczeń. W przypadku gdy wystąpi różnica między tymi kwotami potrzeb finansowych (w tym potrzeb oświatowych) nastąpi odpowiednia korekta dochodów obejmująca zarówno wzrosty jak i spadki zakresu zadań oświatowych. Wprowadzona zmiana pozwoli na systemowe rozwiązanie obecnego problemu zmiany zakresu zadań oświatowych w trakcie roku budżetowego oraz na zniwelowanie wszystkich niezgodności powstałych podczas naliczenia potrzeb oświatowych na rok 2025.

Oprócz opisanego wyżej mechanizmu ponownego przeliczenia potrzeb oświatowych (art. 36 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego), który zadziała po raz pierwszy w roku 2026, od roku 2025 dotychczasową rezerwę części oświatowej subwencji ogólnej zastąpiono rezerwą na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego. Pozostała natomiast możliwość korzystania z niej przez JST na potrzeby związane z realizacją zadań oświatowych. Rezerwa w 2025 r. została utworzona w wysokości stanowiącej równowartość 1 % kwoty potrzeb finansowych ustalonych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego (w 2025 r. to ok. 1,3 mld zł). O wysokości środków przeznaczonych na poszczególne działania związane z oświatą, budową i remontami dróg, pomoc społeczną lub inne zadania wymienione w ustawie o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, będzie w

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji z dnia 18 grudnia 2024 r. w sprawie sposobu podziału łącznej kwoty potrzeb oświatowych między jednostki samorządu terytorialnego w roku 2025 (Dziennik Ustaw 2024 r. poz. 1930)

dużym stopniu decydowała reprezentacja jednostek samorządu terytorialnego (w terminie do 31 marca roku budżetowego można wskazać obszary i przypadki, według których rozdzielane będą środki stanowiące 80% całej rezerwy). Jeżeli korporacje samorządowe nie podejmą decyzji o podziale, całość puli zostanie przeznaczona na oświatę.

Ponadto pragnę podkreślić, że w ramach uzgodnień ze stroną samorządową przyjęto postulaty w zakresie wprowadzenia mechanizmu monitorowania skutków wdrożenia ustawy po pierwszym roku jej obowiązywania, co otwiera możliwość prowadzenia dialogu ze wszystkimi organizacjami samorządowymi w ramach obowiązującej formuły Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Obecnie w resorcie trwają prace nad założeniami do zmian ustawowych, których celem jest wsparcie małych wspólnot samorządowych w obliczu postępującego niżu demograficznego. Postępujące zmiany demograficzne są wyzwaniem, zarówno dla całego kraju, jak i poszczególnych samorządów. Ważnym aspektem podjętych prac jest tworzenie regulacji chroniących małe szkoły usytuowane blisko domów rodzinnych członków społeczności szkolnych. Dodatkowo szkoły podstawowe, zwłaszcza te na terenach wiejskich, są postrzegane jako ośrodki życia społeczno-kulturalnego. Ministerstwo zamierza umożliwić gminom wykorzystanie infrastruktury szkół, pustoszejących z powodu niżu demograficznego, do zaspokojenia potrzeb rodziców powracających na rynek pracy, zapewniając możliwość wychowania przedszkolnego, ale także opieki nad dziećmi do lat 3. Szkoła, przy zachowaniu wszelkich zasad związanych z bezpieczeństwem uczniów, może być również miejscem realizacji polityki senioralnej czy rozwijania różnych form aktywności obywatelskiej. Aby wspomóc w tym zakresie jednostki samorządu terytorialnego równoległe do działań legislacyjnych rozważane są też inne działania, takie jak program inwestycyjny.

Z wyrazami szacunku,

Jerzy Jakubczuk
Dyrektor
/ – podpisano cyfrowo/

Podpis elektroniczny zweryfikowano w dniu 01.09.21

Wynik weryfikacji:

ważny/nieważny/brak możliwości weryfikacji

Czytelny podpis sporządzającego wydruk:

Qmmerr

UPP - Urzędowe Poświadczenie Przedłożenia

Identyfikator Poświadczenia: ePUAP-UPP156096949

Adresat dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa adresata dokumentu: GMINA CEKCYN

Identyfikator adresata: 767v6xypml

Rodzaj identyfikatora adresata: ePUAP-ID

Nadawca dokumentu, którego dotyczy poświadczenie

Nazwa nadawcy: Ministerstwo Edukacji Narodowej

Identyfikator nadawcy: gn9u55ai9v

Rodzaj identyfikatora nadawcy: ePUAP-ID

Dane poświadczenia

Data doręczenia: 2025-03-31T12:44:27.662

Data wytworzenia poświadczenia: 2025-03-31T12:44:27.662

Identyfikator dokumentu, którego dotyczy poświadczenie: DOK219080266

Dane uzupełniające (opcjonalne)

Rodzaj informacji uzupełniającej: Źródło

Wartość informacji uzupełniającej: Poświadczenie wystawione przez platformę ePUAP

Rodzaj informacji uzupełniającej: Identyfikator ePUAP dokumentu

Wartość informacji uzupełniającej: 219080266

Rodzaj informacji uzupełniającej: Informacja

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art. 39¹ par. 1 k.p.a., w związku z art. 158 ust. 1 ustawy o doręczeniach elektronicznych, pisma powiązane z przedłożonym dokumentem będą przesyłane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Rodzaj informacji uzupełniającej: Pouczenie

Wartość informacji uzupełniającej: Zgodnie z art. 39¹ par. 1d k.p.a., w związku z art. 158 ust. 1 ustawy o doręczeniach elektronicznych, istnieje możliwość rezygnacji z doręczania pism za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Dane dotyczące podpisu

Poświadczenie zostało podpisane - aby je zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu

Lista podpisanych elementów (referencji):

referencja ID-d1cab4754f220f9b8d3692bbe7c5f24 :

referencja ID-6b01d083ed932fe8a5e6d85b75370fa3 : Pismo%20przewodnie.xml

referencja : #xades-id-251f11c1ffc448ae0f8da075e95a45c